

Numărul 19.

Oradea-mare 7/20 maiu 1900.

Anul XXXVI.

Apare duminică. Abonament pe an 16 coroane, pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Carmen Sylva

IEHOVAH.

(Urmare.)

16.

America! Găsesc o viață nouă
 Bărbații 'n ea. Se risipesc curând
 În multe părți, creîndu-și soarta lor
 Tăcut' aici, și-aici de gloriu plină.
 Ahasver ajunsese rege. Cu un vis
 Eră frumoasă țara ce-l alese.
 Pe el, cel îndrăzneț, pe cel cuminte,
 Cum om nu mai fusese pînă atunci.
 Poporul, cărmuit cu 'nțelepciune,
 Trăia 'n belșug și pace și 'n mărire,
 Dar el întunecat stetea de-apururi:
 „Când pot cu Dumnezeu“ zicea Ahasver
 „Ce-î reu să 'ndepărtez, să fac ce-î bine,
 „Atunci e 'ntoarsă 'n mîna mea puterea:
 „Ce face pe-unul fericit și vesel,
 „Îl face pe-altul trist! Eă înse vreau
 „Să văd pe toată lumea fericită!
 „Credeam, că de-am trăit atâte 'n lume,
 „E tare brațul meu. Dar împotriva
 „Puterilor de veci și ale soartei,
 „Me lupt și eu degeaba. Dacă asta
 Ți-e opera, distruge-ți-o, Iehova!“

17.

Poporul l-a iubit, dar tot săpîndu-l
 Pe-ascuns dușmanii seî, sporiră focul,
 Și 'n urm' aă vâlvăit nestinse flacări

Prima țigară.

Și groaznică veni 'ntr'o zi mulțimea :
 „Tu 'n cine crești? Ți-e toată 'nțeleptunea
 „Puterea din Satan? Iar zeii nostri,
 „Nu sunt ei sfinți? Ahasver, tu te 'nchină
 „La zeii străini cari dușmănesc p'ai nostri“.
 Zimbînd ascult' Ahasver, apoi ia
 Coroana-î de pe cap : „Nici Dumneșeu
 Nu poate 'n lume mulțami pe oameni !
 De ani îi păstoresc cu grijă de tată,
 Și singurul meu gând : să-î fericesc !
 Și-acum ei sînt sîtuî, sîtuî de mine —“
 În liniște-și luă tolagul și plecă.

18.

Cum urlă vîntu 'n vîl și-'ncurcă norii
 Pe câmpii 'nzăpădați cel fără margini !
 Nu-î casă, nu-î copac, nu-î corb în zare.
 Se târăe cu pașii morții Ahasver,
 Și 'nnoată prin nămeți. Acum stă 'n loc.
 Și tat' un om în urmă-î, stă și merge
 Cum face-un căne credincios în urma
 Stăpînului. L-a cunoscut acum.
 E bietul servitor al seii, e Matotope,
 Urmîndu-l tot pe-ascunsul pîn' acum.
 „Tu ești aici?“ — „Ah iartă...“ — „Nu sînt rege.
 Eu n'am avert și n'am puteri și n'am mîrire.“
 — „Ce știe-un căne de-î e Domnul rege
 Ori cerșetor!“ — „Dar ai copii acasă...“
 — „Î-am părăsit.“ — „De dragul meu? O, spune
 Făcutu-ți-am vr'un bine ca să-î lapești?“
 — „Dar cine-s ei, stăpîne, ca să-mă faci
 Un bine-așă de mare? Tu ești bun !
 Ah, lasă-me să te tubesc de-apururi“.
 A zis, și-așă de nu știu cum Ahasver
 Zimbî dușos atunci și, fără vorbe,
 Pluți 'nainte 'n crivețul urlînd
 Prin naltele zapeți pînă ce-î spuse
 Cu grija servul seii că merg spre moarte.

19.

Iar moartea sta pîndind pe-acea câmpie,
 Din nori amenință, urlă din vifor,
 Scrișniu din gerul care prefăcea
 În ghiață chiar și razele de soare.
 Dar n'a lăsat pe-Ahasver pradă morții
 Matotope: cu trupul seii scutindu-l
 De ger, îl duce 'n brațe, și 'n zăpeți
 Cu mâna-î sapă ierburî de mîncare,
 Și-î spune cum se fierb atîtea leacuri.
 Scăpar' așă de țeapa și toporul
 De-atâte ori isbit spre capul lor
 De roșii Indieni, pînă ce 'n urmă
 Ajunseră trudiți la malul mării
 Vezur' un vas. „Tu vei putea trăi
 Dincolo peste mări?“ — „Eu sînt la tine!“

20.

Erau la malul Lumii-vechi, cînd vîntul
 Veni să 'nalțe valuri mari cît munții
 Cu vîrfu 'n cer, aici, și-aici prăpăstii
 Cu guri căscate-afund pînă 'n adîncuri.
 Urlînd se rădicia 'n văzduhuri marea,
 Părînd că 'n răsvrătire vrea să simulgă
 Pe Iehova din cer, să spargă cerul,
 Să 'nghiță tot ce e 'ntre cer și iad.
 Trosniă 'n închiteturi cu vuet vasul,
 S'a rupt catargul lui, s'a rupt și cărmu,
 Grozav, din mîi de guri s'aude-un țipet,
 Cadavre-apoi se ved în larg, și țîndărt.
 Puțin se lupt' Ahasver; și se lasă
 Târît spre-adînc. Dar tute-o mîndă tare
 Îl prinde-acum, și-aproape mort
 Și 'n nesimțiri, Matotope-l rădicia
 Și-o bîrnă cuprîndînd îl ta pe bîrnă
 Și rîde: „Ești scăpat!“ Dar ochii seii
 Se 'ntunecă de-odată: „Ne 'necăm !
 Noi doi sîntem prea grei, și-î bîrna slabă.“
 Și pînă ce să 'ntînd' Ahasver brațul
 Spre el, ca să-l oprească, credinciosul
 Matotope, fără să zic' o vorbă
 Perî 'nghițit de valuri, în adînc.

21.

În largul ocean, pe-o 'ngustă bîrnă
 Perînd de frig și sfîșiat de jale
 Că i-a murit și singurul amic, Ahasver
 Svêrlit a fost pe-adîncuri, pînă cînd
 L-au prins Venețienii din corăbii,
 Și ca 'n povești, revine stînsa-î viață
 Din noă, cu vechia sa 'ndoială țarăș :
 „Ce-î lumea asta, ce-î ? Iehova unde-î ?“

22.

Florența, cuib al artei și-al cîntării,
 Ai geni și frumseți, în tine-î viață !
 Femei frumoase 'n haîne 'mpurpurate
 Împart cununî de dașin ;
 Mărețe-ateliere pretutîndî,
 Capdopere 'n biserici și 'n palate,
 Prin ptețe și pe strădii, și plâsmuirî
 De geniu pe tot locul.

Iar în mijloc

Artist sêrbătorit acum de-o lume,
 Ahasver, cu mantaua sa pe umeri,
 Pe cap cu căcătulița lui, de catifea,
 Și-așă de mari idei, și multe 'n cap,
 Încât abia era pe lume mînt
 Destule, ca să-î întrupeze arta.

(Finea va urnă.)

G. Coșbuc.

Îubita lui Iancu.

Și adevărat, pentru ce nu ar fi avut și Iancu, iubită?

Pentru ce să lipsească din romantica vieții lui o notă atât de indispensabilă? Pentru ce entusiastul vizitor al măririi neamului, să nu fi avut și un *alt* vis -- tot atât de frumos, tot atât de zădarnic? ...

I

Eram la al doilea pahar de ceai.

Vorbiam despre Iancu și ascultam cu multă plăcere povestirile celor ce l-au cunoscut în viață. „Eră înalt, frumos, blond... și zicea așa de frumos în fluier, chiar și când apucase deja pe povârniș... săracul! îți eră mai mare mila să-l vezi... cu căciula aceea mare trasă pe ochi, cu privirea pierdută în vag, care nu mai vedea realitatea... și-ți venia să plângi, când refușă ospitalitatea prietinelor și scieai că are să petreacă noaptea întins pe o lavită murdară în vr'un „dipău“ miserabil al Abrudului“ ...

În clipele acele mi se părea că ved înaintea-mi icoana nefericitului erou al renașterii noastre naționale, spunându-mi cu un gest de mândrie:

— Eū nu-s Iancu, eu-s numai umbra lui Iancu. Iancu e mort!

În fulgerarea unei clipe mi se părea că aud din depărtări de vremuri chemătorul glas al buciului... focuri de pază licăria pe coamele dealurilor... descărcări de arme și geamete spintecău vîzduhul... vîlvătaia orașelor și satelor aprinse se ridică cătră cer ca un blăstem al deslăntuitorilor patimi omenesci... la lumina lor, Iancu, în fruntea Moșilor lui... înăierari pe moarte, pe viață și sânge -- sânge!... și lupta biții oamenii „pentru împăratu“, cu imblăcii, cu săcuri, cu coase, și cu pumnul...

Din reveriile aceste me trezi glasul unei dame mai în etate.

— Ce reū imi pare, că am ars scrisorile, ce le aveam de la el.

— De la el? De la cine?

— De la Iancu.

Un moment am rămas încurcați de surprisă, apoi s'a pornit o adevărată năvală de întrebări. Ce scrisori? De unde le avea? Erau sigur ale lui Iancu? Când le-a ars? Pentru ce? Ce conțineau? încât nici un zece gură nu ar fi răsit să ne mulcomească.

După ce a trecut furia primei impresii, ne-a spus, spre liniștire, că nu erau scrisori de valoare politică, ci niște scrisori de... dragoste.

Asta mai lipsia.

Năvala de întrebări se porni de nou cu îndoită putere. Scrisori de dragoste? Cui erau adresate? Ce conțineau? Și unde-s, unde-s, din fundul pămîntului!

Aflarăm, că scrisorile -- vr'o zece la număr -- erau scrise *Linei*,* doamna de care vorbese, o cunoșcea de aproape. Până mai ani trecutii le păstră legate strîns cu o petea albastră. Atunci le-a ars, căci se făcuse perchisiții pe la mai multe familii, din pricina unor broșuri cu sujet despre Horia... (Cetitorul își va aduce aminte de broșurile aceste.

Par că le ved și acum. Mi-a rămas în minte culoarea roșie a lor.)

— Și cum ai putut să... să... să faci o prostie așa de mare, întregi doamna. Știi și eu! Mi-a fost frică de perchisiție, și nici nu le atribuim o valoare așa de mare. Le-am păstrat la mine vr'o doue-zece de ani, fără să se fi interesat cineva de ele

— Și le-ai ars de sigur?

— De sigur!

— Și ce conțineau?

— Ce să conțină? Ca toate scrisorile de dragoste: „vorbe frumoase 'n pustie“. O numia „zina munților“ în scrisori.

— Și ce mai știi?

— Eram micuță... nu-mi aduc aminte. Când viniă la Lina, mie imi aducea bonboane și păpuși. Avea un cal frumos, mare. Viniă totdeauna călare de la Cămpeni. Câte odată viniă noaptea cu țigani, să-î dee serenadă... și el sta în mijlocul lor, călare, pocnind din degete...

— Și Lina l-a iubit?

— Cum să nu-l iubească? Eră așa de frumos și de bun. În revoluție, când am fugit cu toți de frica lui Hatvani, Lina tremură de groază, și când primiam ceva veste despre Români și despre Iancu, plîngea.

Plîngea! Cuvîntul acesta exprimă un poem întreg, un roman istoric în doue tomuri -- iubită lui Iancu -- dar, pe semne, nu s'a născut încă autorul acestui roman:

În ploaia de gloanțe, bătîndu-și joc de viață și de moarte ca un adevărat erou, Iancu împărțește poruncă luptătorilor -- și sus, în creeri munților, la adăpost sigur, doi ochi negri și frumoși visează de eroul visător, și o inimă de fată curată tresare de mândrie și de frică, gîndindu-se la gloanțele, ce sboară șuerînd de-asupra capului iubit.

Se poate un mai vrednic ideal pentru o femeie? Se poate un mai puternic impuls de vitejie pentru un erou?

Pare că o ved pe Lina... Cu ochii plîși, împrejmuiți de cercane negre-vineții, sbătîndu-se în așternutul ei virginal, cu gîndul departe la iubitul de pe cîmpul de luptă. Inima îi bate cu putere, când se gîndește, că nu mai e în lumea întregă un om vrednic de iubire, ca „el“...

Și-l ved și pe Iancu... Focurile de pază licăresc pe creștetul dealurilor; obosit de munca uriașă a zilei, Iancu își închide ochii spre odihnă... Și, cu ochii închiși, el vede viitorul de aur al neamului -- un viitor, care nu eră să mai vină -- și Lina îi zimbeșce cu dragoste -- aceeaș Lină, care în curînd nu avea să-î mai zimbească.

Mîngăiat de aceste amăgitoare vedenii, fața i se înseninează, un curent mîngăitor îi trece de-alungul trupului -- și adoarme.

Visează, Iancule, visează! ...

II

Noaptea târziu, rămas singur în odaie, nu putem să dorm. Scrisorile acele imi erau în minte și-mi turburată liniștea și somnul. Aș fi dat jumătate din viața mea, -- la un adevărat mi-aș fi dat-o întregă -- numai să le pot avea în mîna și să le estradau posterității, după ce le-am cetit. Cu câtă dragoste ar fi cetit neamul întreg scrisorile de dra-

* Pentru cei ce se interesează mai de aproape notez că Lina e o persoană reală. Fiica lui *Absolon Popovicin*, pe timpul răsboiului civil protopop în Abrud.

goste ale lui Iancu! Ce lumină deosebită ar arunca asupra întregii sale vieți aceste pagine de dragoste! Și cât de lămurit ne-ar răsări icoana lui din aceste scrisori, când și ea politician a fost mai mult omul inimii, ca al diplomației!

Zădarnice gânduri!

De mult nu mai sunt, de mult sunt prav și cenușe — și eu cerc să ridic palate în nisip.

Me gândiam, poate e mai bine așa. La ce să ajungă în mâinile noastre profane lucruri de natură atât de intimă? Și cu ce drept le-ar fi dat publicității o mână tot atât de profană? Ce ar zice amoresații din zilele noastre, când de o serisoare a lor ar cuteză vr'un nechemat să facă us în public? Amoresații de azi s'ar supără foc — de și chiar ei ne supără mai mult, când ne talmăcesc dragostea în versuri schiloade — dar Iancu și Linuța lui nu sunt din zilele noastre. — „Cenușa lor de mult este recită!“ Astfel scrisorile acele, ar avea un farmec nepretuit; nu am cercă în ele personalități, nici mici scandaluri, de cari să ridem, căci Romeo și Julieta nu mai trăiesc, iar dacă sunt morți, nu ne mai supără iubirea lor.

Și ce s'a ales din acest poem de dragoste?

Pentru ce Iancu, după ce a vădit spulberându-i-se visurile despre viitorul neamului, pentru ce nu a cercat mângăiere în brațele Linei? Pentru ce nefericitul „Rege al munților“ să nu fi putut deveni un fericit tată de familie?

Să nu întrebăm.

A fost prea mare credința cu care a luptat Iancu, decât ca inima lui să fi putut suporta amăgirea ce a urmat. A fost prea frumos visul, ce și-l plămadise, ca să nu-și piardă mintea isbindu-se de amara realitate. A fost prea nenorocit poporul pentru care a luptat, ca Nemesis să nu-și răsbune asupra îndrăsnețului visător...

Visătorul îndrăsneț a rămas frânt, zdrobit, dar n'a voit să-și plece capul atât de mândru.

Ce fericit ar fi fost să se fi putut întoarce iarăși la viața oamenilor de toate zilele... să se „acomodeze împregiurărilor“, să aibă și el casa lui și masa lui.

Însedar! Eroii de tragedii nu-s formați din lutul oamenilor de rând și Iancu eroii de tragedie eră.

Cu milă și admirare privim căderea lor, dar înțelegem că aceasta e inevitabilă.

Inevitabilă eră și căderea lui. Il vedem prăbușindu-se tot mai jos pe povârnișul mării, respingând cu nobilă mândrie recunoștința umilitoare a oamenilor; il vedem singur și părăsit durmind pe lavițe din marginea drumului; il vedem nebun stângându-se ca luceafărul de dimineața — și înțelegem emoționați până la lacrimi, că am ajuns la actul al cincilea al tragediei și că în curând se va lăsa perdeaua... *So stirbt ein Held — Anbetenswürdig*, ar zice Schiller.

Iar Lina?

Din fericire, ea nu eră formată din lutul eroilor de tragedii, o nu.

Din lut de toate zilele eră plăsmuită și femeie eră.

Femeie... ușor credătoare — ușor uitătoare. Va fi plâns vădând nefericirea „idealului“. Și atâta tot. Lacrimile sunt cel mai ieftin dar al femeilor. A urmat apoi — uitarea. Și nu-î poate lua nime în nume de reu. Cine are aerul de a pretinde de la femeie iubire vecinică chiar și când a ajuns pe povârniș? Nimeni. Iancu mai puțin.

S'a măritat, pe cât știu; un nepot de al ei scrie astăzi versuri — și versuri slabe!

Nu-î vom lua în nume de reu uitarea, dragă cetitorule, cum nici Iancu nu-î va fi luat-o:

Ce-ți pasă ție chip de lut
Dacă sunt eu saună altul!

SIMIN.

Cântec din bătrâni.

*Aștept să vină cucul
Cu dulcea primăvară,
Să pun la șolduri arme,
Să pun picioru 'n scară,
S-o ia în sus la codru,
Să fte la largul meă,
Să nu cunosc mai mare,
Decât pe Dumnezeu!*

*A, codru-î bun cu mine,
Și codrul știu me lasă
Sub el să-mă aflu stare,
Sub poala-î să-mă fac casă;
Din codrul fără margini,
O creangă de-oiață tată,
Pe ea să-mă pun mantaua
Și armele pe ea!*

*Văi bun ce este codrul
Și dornic e cu noi,
Ne scapă de furtună,
Ne scapă de nevo;,
Se freamătă, se plînge,
Dușmanii când ne vin
Și dacă trec dușmanii,
Se face iar senin!*

*E trist și el ca mine,
Bătut fiind de soarte,
Și-mă spune că dușmanii
Nu poate să-î mai poarte,
Și 'n lacrimi el îmi spune,
Tot tratul seă vitreag,
Precum își spune mama
Copilului cel drag!*

*Și-mă spune-adesea codrul,
Cum vin să mi-l despoarte
Dușmanii — și de jale
Se clătină, se 'ndoate;
Îmi spune-atâte taîne,
Dar pline de 'nțeleș,
Doar ingerii în ceruri
Vorbesc așa ales!*

*Veni-va țarăș vremea,
Când codrii aștia grei,
Să trimbițe — și țara
Să scape de mișel,
Ș-atunci eu ascultă-l voiș,
Veni-voiș, Doamne, 'n trap,
La Murgu da-voiș carne,
Cu sânge să-l adap!*

IOSIF STANCA.

SECRETUL DESCOPERIT.

De dincolo de mormânt.

(Urmare.)

Într-o răscruce de drum unde, ca un tron ce-și așteaptă stăpânul, se ridică o fântână cu ghizduri înalte, tinera copilă dă fuga și se saltă și se așează pe una din margini, apoi se pleacă pentru a se uita în lăuntru.

— Ce faci, dră Emo, îi zice tinerul, c'o mângăioasă imputare ... O să-ți pierdi cumpăna și ...

— Nu! câtă vreme și fântâna are o cumpănă, — ride ea ... Voiu să-mi ved ursitul în oglinda apei, zice densa repede și-i aruncă o privire drăgălașă.

Mariu se așează pe propie și petrecându-i un braț pe după un braț al ei, se apleacă, la rându-i, c'un ușor zîmbet pe buze.

— Iată-l! strigă Ema. Îl ved ... Îl veți și dta? Sau, mai bine spune-mi, pe cine veți?

— Te ved bună, drăgălașă, plină de o voință vitejească în dorul de-a tămădui un suflet și a-l redă lumii.

— Lumei? A! domnule Mariu Noreanu. Nu lumii, de care prea puțin îmi pasă, — ci lui, vieții și fericirii ... Voiu ca pe chipul dta să răsară iarăși veselia firei dta bună și dreaptă ...

Mariu se așează lângă densa și-i luă o mână într'ale lui ...

— Scump copil! — îi zise, c'un dulce prieteșug, ușor nuanțat de melancolie ...

— Nu-mi zice: copil ... îi răspuse ea, strângându-i mâinile și învăluindu-l cu priviri pline de iubire. Zi-mi: logodnică ... de oare ce ai primit să faci jertfă ...

— Și dta nu-i zice jertfă, plăcerii ce simt să împărtășesc cu dta viața ...

— În adevăr că e plăcere ... Mariu? Vrei să-ți zic pe nume?

— Da.

— Îmi zici și dta, mie?

— Da, Emo ... Simt plăcere, e adevărat, cu totul adevărat, de și credeam ruptă din sufletul meu coarda aceasta ... Ți-am înțeles pe deplin inima și cu încetul s'a strecurat din ea, în ființa mea, plăcerea d'a trăi, d'a-ți fi un bun tovarăș ...

Ea voi par' că să întrebe încă ceva, dar se opri ...

El zîmbi: o înțelese.

— Negreșit că și iubirea o să-mi insuflețască plăcerea aceasta ... Ea o să vie să încoroneze opera înse ...

— Târziu? târziu? întrebă copila, adânc emoționată, de oare ce pentru întâia oară îi vorbiă Mariu de iubirea lui ...

— E pe drum de zi ... răspuse el zîbind, cuprins fără voe de farmecul acestei idile.

— Nu cumva se zărește chiar? Ia să ne ne uităm bine ...

Și sări sprintenă ...

Dar cum o ținea el de mână, se simți ușor atrasă spre densul ... I-aruncă o privire furioasă, îi ghici emoțiunea și dorința, și veni, c'un dulce oftat de mulțămire, să-și plece capul la peptul lui, cu ochii în ochii lui ...

În preajma fântânei eră o mică pajiște plină cu flori albe, gălbioare, roșatece, albastrii ...

Toate tresăriră și ridicară repede cupele foilor

lor colorate, ca pentru a bea roua din ele în sănătatea acestor fericți ce-și dădeau întâia sărutare.

Din taina depărtării plutiră până la densii cele trei urări de bine ale cucului.

— A venit, nu-i așa?... șopti Ema, strângându-i mâinile.

— A venit, o simt acum, îi răspuse cu glas înneecat. S'ar putea să nu fi venit iubirea, când ești negriit de drăgălașă, când mi-ai dat inima ta cu încredere deplină că vei izbuti să me rechemi la viață? Draga mea Ema! Îți mulțămese ...

Logodna inimilor lor eră făcută, în nemărginita încăpere a Firei, pe-al căreia tavan de azur strălucia soarele, pe-al căreia parchet se mlădiă covorul de verdeață și de flori, la suflarea ușorică a vântului de dimineață.

Scărțăitul unui car ce venia încet, încet spre fântână, îi făcu să se deștepte din întăiul extas al acestei înfrățiri depline.

Tăcuți, se luară la braț și voiră a se duce mai departe, ca unul lângă altul acum să urmeze a-și gustă vraja.

Ema zări florile înse ...

— Me lași să le culeg? îl întrebă.

— Sunt vameșul locului ... Fără plată nu e voe ...

— A! n'am eu mine pungulița ... răspuse ea c'o dulce ironie în părerea ei de reu ...

— Dar ai gurița ...

— Veți? uitasem ...

I se anină repede de gât, îl sărută și, copilăroasă, îngânând o arie necunoscută încă lui, nici ei, — alergă la flori.

Mariu se rezemă de un părete al fântânei și începă s'o privească, în adevăr vrajăit ...

Iar carul venia, venia încet ... S'aușia și un cântec de dor ...

Eră el, sau un altul? Trecuse el oare, prin tot ce avusese durerea mai sfișietor, sau visase numai?

Eră cu puțință o asemenea schimbare deplină?

Și, cu ochii țintă la mișcărilor ei voioase, cu zîmbetul pe buze, pentru a răspunde privirilor și zîmbetelor ei, — cu mintea se întoarse pentru câteva clipe la trecutul încă neacoperit.

Icoana Nellei i se ivi bătută într'un colț al inimii, plină de seninătatea fericirii ce-i dăduse ... Un oftat ușor îi tremură răsufflarea.

Acest trecut se opriă, în adevăr, la un mormânt; și dacă dincoace de el, eră o nouă viață, care începuse a-l prinde în cercul ei luminos, — dincolo de el rămăneau totuș, stăruitoare, un regret ascuns și o amintire: nu va putea, pe viitor, să uite că iubise și că suferise.

Trebuia, ori cum înse, când aceste simțiri aveau să-i turbure sufletul, să le adâncească, să le piardă cât mai afund în ființa lui, ca Emei, tovarășa scumpă de aci înainte, să nu-i aducă nici cea mai mică tristeță.

De i-ar fi bănuit încă asemenea întoarceri în urmă, drăgălașa copilă și-ar fi învinuit iubirea că nu eră indetul de puternică, ori că nu găsiă toate mijloacele pentru a-l face să trăiască numai în prezentul vieții lor.

(Va urmă.)

N. RADULESCU-NIGER.

Credințe populare despre ursitori.

Adunate în Ineți (Bihor.)

Ursitori (ursitoare) sunt 7. Acestea vin a 3-a zi noaptea la pruncul ori prunca nouă născută — și-î ursece. Și precum îi ursece — ursitorile — așa i se întempla în viață.

Dacă ursitorile află masa încărcată cu de ale mâncării, atunci îi ursece bine. De aceea femeile a 3-a zi după naștere, lasă ca masa să fie încărcată cu tot felul de ale mâncării, 7 linguri, pe atâte furcișe și cuțițe etc.

Pruncii și muerile curate aud ursitorile când ursece — dacă nu dorm, dar oamenii păcătoși — nu.

La o fată i s'a ursit, ea să moară în fântână când va fi de 7 ani. Șciind aceasta părinții fetei, din un prune nevinovat care a audit pe ursitori, au făcut o ușe cu incuetoare pe fântână, și numai ei duceau apă în casă. — Când a fost fata de 7 ani, lipsindu-i odată părinții de acasă — s'a dus la fântână — dar fiind incuiată — s'a suit pe ușe d'asupra și — acolo a murit.

Stăpâna unui servitor a născut o fată. A 3-a zi noaptea a făcut masa pentru ursitoare. Dormind servitoriul peste noapte în casă — și fiind băiat nepăcătos, a audit cuncă au ursit fetei ca ea să fie soția lui (a servitoriului.) El a tăcut despre aceasta. Lipsindu-i odată stăpânii de acasă, a luat fetița și a împlântat-o într'un par — iar el a luat-o pe lume. S'a băgat slugă în — cutare sat.

Sosind părinții fetei acasă, ș-or aflat fetița în par moartă pe jumătate. — Murind părinții fetei mai târziu, a luat și ea lumea în cap. S'a băgat slujnică și ea — dar s'a întemplat că chiar în satul în care s'a băgat și — sluga din vorbă. S'au cunoscut, s'or îndrăgit, — pe urmă a luat-o de soție. — În urmă dându-se de vorbă, a aflat servi toriul că soția sa — este fata pe care i-a ursit-o ursitorile.

Lui Mateaș craiū i-au ursit ursitorile să fie năzdravăn. El umblă prin țară ca să cunoască toate păsurile oamenilor; dar se va arată odată — și atunci amar de aceia cari au făcut vr'o nedreptate sau vr'o neleguire.

Mateaș craiū a fost un prune sărac și s'a băgat slugă la un om căruia-i pășcea 2 vaci la câmp. Alți prunci — păstori — din sat tot îl băteau și nu-l lăsaū cu vacile lui între ale alor. Astfel, el a fost nevoit a-ș pașce vacile în altă parte — singur — aproape de o pădurită. Umblând el prin pădure, vede la un loc 7 mueri dormind. Le ardea inșe soarele — și se pune pruncul meū, rupe crengi mai multe și le înfige în pământ în calea soarelui — ca să poată odihni cele mueri.

Desteptându-se muerile și vedând — cum pruncul păstor le-a ferit de arșița soarelui — îl întreabă că ce poșteșce de la ele, iar el a răspuns că nimic altceva, numai să facă ca să nu-l bată pe el alți prunci din sat. Atunci a zis cea mai mare dintre ele „Bine, tu să fii Mateaș craiū“. — El s'a dus apoi în lume, s'a băgat cotună (ostas) — unde a în-

intat din treaptă-n treaptă, din rang în rang, până l-a ales de craiū.

Cele 7 mueri, au fost ursitoarele.

Ursitori sunt 14, anume: 7 bune și 7 rele.

Și milostive sunt 14, anume 7 bune și 7 rele. Cele bune umblă cu lumini și 'n haîne albe, iar celelalte cu haîne negre. Cine calcă în urma lor (acestor din urmă) se bolnaveșce.

AVRAM IGNA.

Doine populare.

— De la Focșani. —

Mei badiță, pentru tine
N'a rămas inimă 'n mine,
Putintica ce-a rămas,
Și-aceea de dor a ars,
De dorul tei,
Dorul grei.

Frunză verde de doi fragi,
Cărărușă 'ntre-arași,
Făcută de oameni dragi.
S'au iubit 'ntr'ascuns,
Și doru nu și l-a ajuns,
Pe când a fost la luat,
Părinții nu i-au lăsat,
Ei au mers un drum de cale,
Până la fântâna 'n vale,
Fântână rotundă,
Unde-i apa mai afundă,
Și-acolo s'au inecat,
El de ea 'mbrătoșat.
Și de acolo i-a luat,
P'amândoi i-a 'nmormenlat.
Pe el în țintirim,
Pe ea din jos de drum,
Și din el a răsărit,
Un ruguț mândru 'nflorit,
Și din ea a răsărit,
O rugiță mândră plină,
Care-o țin fetele 'n mână,
Și rugu atâta s'a 'ntins,
Până ruja o-a cuprins,
Și ei tot în brațe s'au strins.

Câte flori am adunat,
Toate mândruței le-am dat,
Dar mândra nu le-a primit,
Căct flori cosite din grâu,
Nu pune draga la brâu.
Duce-m'oi duce pe loc,
Să rup flori de busuioc,
Să me iubească cu foc.
Duce-m'aș, duce apoi,
Să rup flori cu frunze moi,
Să ne iubim amândoi.

CHRISTIAN N. TAPU

SALON.

Moravuri.

Lui H. G.

Muribundul nostru secol înmormentează cu sine și un curent de idei, care au stăpânit lung timp moravurile societății noastre. Positiv nu s'ar putea fixa timpul de când societatea sta sub stăpânirea actualelor moravuri, e înse neîndoios că moravurile actuale sufer o devaluațiune însemnată, legile vechi cu încetul se desfac și o nouă morală e pe cale să-și inaugureze domnia. Semnele care vestesc noul guvern de idei, sunt prea evidente. Codificarea noilor legi se face înse încet, fără vre-o sguđuire, pe nesimțite, după cum pe nesimțite se desface și puterea morala care le mai menține pe cele vechi. Sociologii au botezat epoca în care trăim: epocă de tranziție. Doue lumi de idei își discută dreptul de a stăpâni moravurile: individualismul și socialismul, cea dintâi e autohtonă, cea a doua e nouă, ofensivă și cuceritoare. Lupta a ajuns față în față. Extremele s'au întâlnit.

Ar fi din cale afară interesant a te pune în poziția privitorului atent și a pătrunde desfășurarea acestui proces, al cărui rezultat final necondiționat se poate prevedea. În șirele următoare noi vom comunica înse numai unele observațiuni, menite a distinge moravurile mediului, influențat și de o școală și de alta.

la din mijlocul societății un bărbat care ocupă un rol cinstit în mijlocul ei. Acest bărbat va părăsi odată aceasta vale a plângerilor încongiurat de stima confrăților sei, și caut ce este în el?

Întâiu de toate păzește de sigur cele 10 porunci dumnezești. În acestea se dă definițiunea negativă a moralei, după ce definițiune pozitivă nici nu cred să alba. Nu fură, nu ucide, nu mărturisă strîmb. În formula modernă: ferește-te avini în colisie cu vre-un parağraf.

Încolo toată sfortărea vieții sale — se concentrează într'o singură gândire: asigurarea vieții sale materiale. Pân' ce e băiat învață, ca să facă bucurie părinților sei. În visurile sale rar dai peste vre-o ambițiune mai înaltă, de regulă toate se termină la: carieră. E funcționar: toată viața sa stă cu gâtul încovoiat la treapta deasupra sa pe care apoi după ce a pus piciorul și-a pus totodată și ochii șovăitor la alta treaptă ce-i urmează etc. E avocat, îi face o nespusă bucurie un proces din care poate speră și densusul cât mai mult. E comerciant, ținta lui e să devină mare comerciant.

Și precum bărbatul în lupta vieții prin banii sei ori prin evalueațiunea sa nisuește la o formă de viață tot mai înaltă și mai comodă, tot astfel zestrea și cultura fetelor nu este, decât numai pentru o achișiție de bărbat cu poziție, ori de situație materială mai favorabilă. Le instruesc, le îmbracă, le introduc în societăți peste nivelul la care ele aparțin, ca să cu in-

sistență cunoștința bărbaților de „poziție înaltă“ și „avuti“.

Sunt stereotipe apoi exclamațiile: greu se mărita fetele și greu poți înainta cu ele în concurența aceasta. Fierește că greu. Am cunoscut sociologi cari atribuiau cauza, diproporției în care se află nașcerile de femei față de bărbați. Așa cred că greșesc. Adevărata cauză e, că fetele singure își roștrîng cereul lor de a-ș alege, când cu ambițiunile lor sociale privesc tot la acea clasă de bărbați care e deasupra lor, și exclud acel cerc mai mare, pe care ônsași natura i le-a designat, cereul care se află la acelaș nivel cu ele, ori chiar sub ele.

Dar, aceasta e educația lor. Curios, dar creșterea fetelor nu se face pentru viață, ci pentru măritis. Cultura lor e evalueațiune pentru căsătorii de clasă I, II, III etc. Și mai interesant e, că o creștere mai serioasă dacă primese, acea se face totdeauna pentru cazul când nu s'ar putea căsători. Atunci devin instructoare de pian, de băcți, profesoare, în timpul mai nou își asigură diplome de advocați, medici etc.

Incontestabil vanitatea e o calitate la femeie. Dar moravurile sociale au prefăcut din aceasta vanitate un adevărat factor social. Exploatarea frumsetei este o tendință pe care o observă și în cea mai inferioară pătură socială. Mamele le îmbracă, le costumează, cheltuesc pentru toilette sume cari le întrec puterile, le expun la teatru, pe strade, stabilimente de băi și în sale de dans. Vanitatea fetei nu creșce prin vanitatea mamei, ci prin intențiunea de a concură, ca prin frumsetea sa să cucerească și să câștige bărbat.

Revenim la analiza ce ne-am propus.

Succesul vieții e egal cu înăvutirea. Dacă se casătorește, întră în capul lui nisuința de a asigura copiilor sei acelaș succes pe care densusul l-a ajuns ori ar fi dorit poate să-l ajungă. Muceșce pentru sine și familia sa și în orele libere se distrage. La comunitatea semenilor sei îl leagă poate numai fireasca-i curiositate și poate datoriiile de cetățean.

Națiunea ori societatea dacă are trebuință de ceva, inima i se strînge și cea dintâia temere ce-l cuprinde e: că va fi scumpete. Dacă statul face buget, îngrijat se întrecă: urcă-se-vor dările? Dacă străinătatea se mișcă, punctul seu de vedere e, fi-va oare răsboiu?

Causele comune apoi cu deseversire nu-i sunt pe plac, cu deosebire dacă sunt împreunate cu jertfe, fie cât de neînsemnate, — îl lasă de tot indiferent. Patria e cei patru păreți ai casei sale, omul înțelept trebuie să grijească de familia sa.

Acestea sunt moravurile actuale, din cari reese până la evidentă caracterul individual. Fieste care pentru sine. Imens de lung e drumul ce s'a parcurs de la vechea organizațiune elină, când fiecare în prima linie eră cetățean și numai în orele libere putea să-și trăiască șie-si. Vederile noastre morale încă sunt altele. În toate raporturile vieții judecăm pe deaproapele nostru sub criteriu individual. În privința aceasta caracteristice doveđi ne pot da verdictele curților cu jurați introduse după procedura mai nouă. Politicianul poate să fie cât de perfid, dacă în relațiile sale private e corect, îl stimăm. A minți la tribună astăzi nu decide, în vechime eră întors. Pentru că astăzi viața individuală e adevărata viață, morala noastră încă e morală individuală.

Cu aceste moravuri sunt apoi în consonanță și

virtuțile noastre. Eroismul, curajul, dorul de luptă sînt virtuți pentru oameni ușuratici. Lupta vieții decurge pentru existență și familie. De acea sînt mari virtuți: cumpetul, cruțarea, diligența și supunerea. Un bărbat model al zilelor noastre, în societatea evului mediu e mai puțin de mediocru, e un fleac. Cea mai înaltă înțelepciune e apoi prevederea. Prevedere în viitor. Un părinte înțelept își asigură viața pentru că nimeni nu știe cînd vine moartea. Reclamă pensiu și renunță la un venit mai mare, pentru a primi unul mai mic, dar mai mult sigur.

Aceasta e lumea vieții individuale. Fiește care pentru sine. În literatură încă domnește acest cult individual. În inclinațiunile sale artistice scriitorul de astăzi caută tot individualismul. Artă nu crează, dar individualizează. În toate creațiunile sale căutăm *eul* artistului, și în aceasta individualitate de artist, în cele din urmă căutăm iarăși după *eul* nostru. Acel autor ne convine mai mult, care ne scrie pe noi. Noutatea nu ne prea place, iubim mai mult ce cunoaștem deja. Ne încântă cu deosebire o scriere, dacă cuprinsul ei l-am simțit ori cel puțin l-am cunoscut deja. Ne plac și elasicii ... firește să-i știm așa cu numele, e modern de multe ori să vorbești de Goethe, Shakespeare etc. Ce e nou, cum am mai spus, nu ne place, ne isbește inteligența și ne lasă indiferenți.

Altruismul nostru încă e dominat de moravurile acestea care și în celelalte și aci se duc la culme. Iubim numai pe omul individ, pe dînsul îl compătimim, pe dînsul îl urim. Singura formă a iubirii noastre de libertate e iubirea individuală. Omul model al societății noastre nu se poate avînta la priceperea, ca cineva de bună voie să-și părăsească soția, copiii și să moară pentru patrie. Din contră, se emoționează, dacă cineva moare pentru un amor nefericit, ori se sinucide pentru că nu are ce mânca. Dacă i-as zice că e mai puțin a muri pentru o femeie decît a muri pentru patrie, mi-ar răspunde: patria pe fiecare îl lasă în pace, dar un amor nefericit e o durere mare, insuportabilă. Moare pentru că nu mai poate suferi și mulțimea pricepe acest cuvînt.

Am arătat pîn' aci cum se desfășură de clar motivele individuale în moravurile noastre sociale. Și precînd astfel se duce la extrem egoismul particular al victiilor, toate semnele vestesc perirea individualismului. Valoarea individuală a omului scade mereu. Se afirmă tot mai mult drastica definiție „omul e animal sociabil“. Pe lângă toată subtilitatea față de „eu“, individul înceată tot mai mult a fi. Eul e lipsit de suveranitatea sa. Calitățile interne i se distrug. Domnește o nesiguranță generală.

Într'un alt nr. voi arăta cum se suprapun nouele moravuri și pe cînd în aparență domnește cel mai cras individualism, pe nesimțite se introduc noue forme, noue moravuri, menite să distrugă pe cele vechi și în morală o nouă lume de idei e pe cale să-și înceapă stăpînirea.

Lipova, 10 mai 1900.

—sb—

Un țigan furase calul unui țeran și-l vînduse. Tribunalul îl condamnă la șase luni închisoare.

— Dle judecător, zise țiganul, mai condamnă-me încă la șase luni — să-î pot lua și căruța.

Ilustrațiile noastre.

Prima țigară. Un subiect care a inspirat pe mulți pictori. Doi ucenici de meserii au dus la cutare mușteriu marfa comandată, acela apoi le-a dat bacșiș. Dînsii tute la prima tutungerie, de unde au eșit cu câte o țigaretă în gură. Au tras cu lăcomie fumul cald, înse reacțiunea numai decît s'a și arătat. Unuia i s'a făcut reu. Celalalt mai stă harabor și se uită cu un zîmbet triumfător spre ortacul său debelat.

Secretul descoperit. Toate trele au fost amice intime. Rideau, glumiau și-și petreceau împreună. Deodată una din ele a devenit serioasă, gânditoare și melancolică. Degiaba o întrebați de cauză, ea nu destăinuia nimic. S'a întemplat înse că odată cele doue prietene au făcut o plimbare prin parc. Și ce-au zărit? Pe amica lor gustînd momente intime cu un tiner. De atunci n'au mai întreat-o de ce s'a schimbat. Secretul a fost descoperit.

LITERATURĂ.

Poeți și Artiști. Sub acest titlu, dl Nicolae Predescu, membru al Curții de cassatie din București, a scos la lumină acolo un volum care cuprinde studii asupra lui Vasile Alexandri, Dim. Bolintineanu, Gr. Alexandrescu, Enachița și Iancu Văcărescu, precum și asupra pictorilor Teodor Aman și Nicolae Grigorescu. Despre Alexandri începe astfel: „Dintre toți poeții români stinși, Alexandri fu cel care răs-pîndi din cerul închipirei sale accente populare „mai simțite. De sigur că nu se poate impune scriitorului isvorul de unde el cată să se inspire, locul, „timpul, indiviții lăsați fiind la deplina-i alegere, lu- „mea întregă stînd de secolii dinainte-i. Neapărat „încă că frumosul n'are patrie, că artiștii îl iaă ori „de unde-l găsește, națiile salutându-l cu entuziasm, „fie de unde vine, omenirea întreagă revindicându-l „ca proprietatea-i; cu tote astea autorii cari se adapă „obicinuit la nesecata fântână națională, devin mai „scumpi compatrioților lor și sînt tute răsplatii prin „poporalitatea ce dobîndesc. Ei pîtrund pretutindeni, „căci poesia ce împrășcie vorbește limba inimii pe „care toți o cunosc, pentru că într'un mod simplu, „firese, dînsii ne amintesc despre gloria strabună, „ne descriu păsurile poporului, înfocatele-i dorințe, „marele-i suferințe, străbatute de veselii trecătoare, „de repedii drăgostii“. Și după ce îl studiază, urmează astfel: „S'a adaos că poesia sa e trecutul, că nu îm- „pacă aspirațiunile noiei generații, că învechindu-se „mulțumește pe bătrîni, că e mult ridîndă, cam dul- „ceagă, slabă în simțiri. De sigur că în literatura „ori-cărui neam, în lanțul scrierilor ce o constituie, „daî de un început, de o stare de înflorire crescîndă, „urmată de decadență. Nu trebuie să se susție că tot „ce e nou e preferabil vechiului, căci chiar în epoce „născînd se ivesc scriitorii ce cu greu și nu repede „se pot înlocui, dacă se înlocuiesc cu tineri, și cată „să mărturisim că Alexandri e din numărul acelor. „Nu, ce se exprimă cu tărie, avînt, nu îmbetrănește, „perfectia în a zice încântînd mereu. În scurgerea „timpurilor, figurii apar care rămîn vecinic tinere, „secolii trecînd prin ele fără să le sbârcească, căci „vîrfii nu scad“. Apoi zice: „E adevărat că dulcele „presărat în mari doze plictisește, dar în proporțiile „în care s'a pus de Alexandri, departe de a pricinui

„leşinatoare de senzații, din contra subjugă, răspândind parfumuri de răcoase frăgedimi. Da, vii simțiri imprăseie artistul în unele din stantele-i. Cred că nu se găsesse lectori cari să nu fie isbiți până la lacrimi citind strofe ca cele cuprinse în: Tu care ești perduta în neagra vecinicie, Grui-Singer, Pohod na Sibir, Penes Curcanul, unde mila și nesfârșită melancolie se revarsă din fie ce vers. Adaog că scriitorul emoționează fără să forțeze nota: câteva cuvinte îi ajung ca să pue în mișcare, în noi, toate fibrele simțibilității“. Pe Bolintineanu îl caracterizează astfel: „Provedința pune unc-ori la pragul veacurilor câte un om lucafer. Glob de lumină concentrate, el călăuzește omenirea. A-tot-pu-ternic prin suspinele-i, risu-i și amara-i des-nădejde, el târăse în urmă-i lumea uimită. Astfel fu lord Byron. Isbit în amorul seü propriu înfocat de infinit, densul părăsește Englitera, aruncă priviri asupra Orientului și scoate de acolo accente, țipete ce rămân în inimă. Odată, semnalul dat de geniu, nu fu poet, nu fu pictor, simțindu-se cuprins de focul sacru, să nu visiteze Orientul, modernul și marele inspirator. Artiștii, ca să creeze ceva nou, aveau trebuință de alte peisagii decât de cele ce li se înfașă mereu dinaintea ochilor, de altă climă, de spectacolul unei naturi mai mărețe și mai bogate în splendori infinite; ei aveau nevoie și de omul cu moravuri cu totul primitive. Bolintineanu urmă curentului general și datorim șederei sale în Turcia mare parte din versurile intitulate: Florile Bosforului. Poetul surprinde misterele lumii orientale, se îmbată de raze, de parfumul florilor, de adierea vânturilor în seri primăvoroase. În tăcerea nopții privi luna șinguratea, stelele ce acoperă de dulci lumină maluri edeneene, auzi în legănări de barcă privighetoarea întonând romanța-i, aerul răsunând de chemările-i aprinse, de țipetele-i inamorate. În strălucințele zilei, ca pierdut în albastrimea cerului și mării plutind între doue abise, vedu Europa și Asia dându-și mâna suridende — Poesia lui Bolintineanu are aripi, e plină de strălucință, un-ori zboară ca vântul, alte ori curge liniștită ca curenții ape ce se strecoară prin pietrișul isvoarelor. Ea scânteiază ca briliantul, vibrează ca lira atinsă de mâni inspirate, primăvoroase suflări o străbat, freschetea boschetelor se joacă în idealele flori“.

Album de autografe. Societatea Teatrului Poporal, adică societatea care vrea să întemeieze la Bucureșci un teatru poporal, — a scos acolo, spre a-și mări fondurile, un Album de autografe, care conține, pe lângă mai multe ilustrații și bucăți de muzică, numeroase autografe, semnate de o mare parte din publiciștii și bărbații marcantți din țară.

Compozițiuni școlare. A apărut la Bucureșci o carte școlară intitulată: Curs practic și gradat de Compozițiuni, cu un adaos de Dicționar ortografic pentru școlarii din clasele I, II, III secundare. Partea I. de I. Manliu, profesor. Întocmită întru toate după programa oficială a școalelor secundare din 1899. Edițiune nouă. Programele oficiale din 1899 pentru școalele secundare dând și limbei naționale locul de onoare, autorul a stăruit să esecuteze întocmai programa. Spre acest scop, a ales din autorii noștri principali 40 de bucăți potrivite; pentru a stabili uniformitatea ortografică, a compus și un dicționar ortografic. O lucrare vrednică de atențiunea învățătorilor.

TEATRU.

Reprezentăție teatrală în Hunedoara. A doua zi de Paști, tinerimea română din orașelul Hunedoara, a represintat, precum anunțasem, după concert, comedia populară „Sărăcie lucie“ de Iosif Vulcan. Despre succes cetim în „Tribuna“ următoarele: „După concert a urmat producțiunea teatrală reprezentându-se piesa: „Sărăcie lucie“, de Iosif Vulcan. O bucată foarte potrivită pentru popor, căci pe lângă partea instructivă mai ofere și mult haz și așa procură câteva momente fericite în noianul atâtor suferințe. Roluri principale au avut dșoara Dima (Veselina) și dna Guti (Țiganca), iar rolurile bărbaților au fost interpretate prin domni: Const. Dima (Ioța), George Popp (Iernilă), I. T. N. (Trăilă) și Toma Neamțu (nebulul). Rola Veselinei a fost foarte bine jucată, fiind dșoara Dima înzestrată de la natură cu o frumoasă voce. Se mai adaogă și frumosul costum seliștenesc purtat de dșoara G. Dima. Țiganca a fost originală în predare — te făcea să crezi că-i o adevărată țigancă corturăriță. Și-a achitat bine rola sa. Ioța (Dima Const.) și-a predat foarte bine rola, încât me făcea să cred că trăese la sate unde oame-nii se ceartă și iarăși îndată revin la împăcare. Costumul național românesc îi sta bine dlu Dima. Iernilă (G. Popp) a pătruns adânc în înțelesul rolei sale. A și predat-o bine, făcând mult haz. El a fost „pitrop și melembu“. Trăilă (I. T. N.) își caută dragostea ce are să o lege cu Veselina. În predare a desvoltat multă pricepere. Viligă — nebunul satului (Toma Neamțu), la predare ne făcea să abzieem de dl Neamțu și să trecem la credința că Viliga e un adevărat nebun. A produs mult haz în public. Rolele tărancelor încă au fost bine jucate. În special dna Cornelia Neamțu a dovedit multă pricepere. I se cuvine toată lauda dșoarei Neamțu, căci a venit din depărtare spre a suplini șirul diletanțelor noastre. A purtat un mândru costum românesc. În general această piesă a fost foarte bine interpretată și li se cuvine toată lauda pentru osteneala lor, răsplătită de altcum și prin aplausele publicului“.

Teatru de vară în Bucureșci. Trupa de operetă a lui A. L. Bobescu a sosit în Bucureșci, pentru a jucă în grădina Mitică Georgescu, a cărei scenă a fost mult mărită pentru a se putea reprezenta piese mari și operete. Stagiunea s'a deschis duminică seara cu „Păunașul Codrilor“ operetă națională.

MUSICĂ.

Turneul Aureliei Cionca. Geniala copilă Aurelia Cionca, cunoscută și pe la noi din concertele ce a dat la Sibiiu, Beiuș și Arad, va da mâne sâmbătă un concert la Braiila, iar duminică altul în Gaiia. Programa acestor concerte e compusă din șapte bucăți de muzică clasică, 73 de pagini, pe cari mica artistă le cântă la pian pe dinafară.

O viitoare artistă română. Ziarul „Neue Freie Presse“ publică o dare de seamă despre esamenele conservatorului din Viena și laudă talentul dșoarei Aglaie Lupu din Bucovina, absolventă a școalei civile de fete a Asociațiunii din Sibiiu. Dșoara Lupu a fost aplaudată cu mare entusiasm de numerosul public care a asistat la aceste esamene.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Noi canonic la Lugos. *Dl. Mihai Gianu*, protopop al Boșei, a fost numit de Maj. Sa, canonic la Lugos.

Sfântul Sinod al României s'a deschis luni în București. Întâi s'a oficiat un Te-Deum la mitropolie de către mitropolitul-primat, în preșința înalților prelați și a dlui dr. C. Istrati, ministrul cultelor. După aceea au mers cu toți în localul Sf. Sinod, unde dl ministru a dat citire mesagiului regal de deschidere, apoi plecă. După aceasta s'a procedat la alegerea comisiunii de petițiuni, a comisiunii pentru luarea socotelilor societății tipografiei, precum și comisiunea pentru cercetarea cărților bisericești.

Daruri pentru biserică. Dna Ana dr. Moga a donat 200 coroane la fundațiunea Petru Bădilă, fost protopresbiter și paroh în Sibiu. — Eva Savu Dreghici din Sadu a donat 200 coroane la fondul pentru clădirea unei biserici noi în Sadu. — Ioan Butilă din Moșna a daruit bisericii de acolo mai multe parcele de pământ în valoare de 400 cor.

Procesiune religioasă în București. Duminica viitoare, la 7/20 maii, se va face la București o procesiune religioasă, spre a mulțumi lui Dumnezeu pentru buna recoltă ce se arată în anul acesta. Un manifest lipit pe zidurile Capitalei invită lumea să ia parte la procesiune. Strădele pe unde va trece procesiunea, vor fi închise. Procesiunea va porni de la mitropolie la ora 9 dimineața și va parcurge strădele Bibescu-Vodă, Rahovei, Victoriei până la șosea, unde mitropolitul va oficia un serviciu divin, asistat de toți episcopii aflați în capitală, fiind de față și ministrul instrucțiunii publice. În fruntea procesiunii vor merge corurile mitropoliei și al bisericii Domnița Balașa. Tot clerul din capitală va fi îmbrăcat în o-dăjdi și va duce icoanele bisericilor respective. La procesiune vor mai lua parte toate școlile secundare și primare din București.

Costumul elevilor din școlile României. *Dl dr. C. Istrati*, ministrul instrucției publice din România, a numit o comisiune compusă din dnii V. A. Urechia, Meisner, Gârboviceanu, Mitru și Alpar, care să fixeze un model de costum național pentru elevii școlilor normale de învățatori din țară, precum și un model unic pentru elevele școlilor normale de fete.

C E E N O U.

Hymen. *Dl Aurel I. de Balint* și dna ved. Valeria Tanco n. Pavlea s'au cununat în săptămâna trecută la Năsăud. — *Dl Pavel Percea*, profesor la gimnaziul gr. or. românesc din Brașov, s'a logodit cu dsoara Hortensia Popescu, fiica dlui avocat Victor Popescu în Brașov.

Curtea română acasă. Regele și regina României, împreună cu principii moștenitori și cu micii principii, aveau să plece joi dimineață din Abbazia spre a se întoarce acasă. Suveranii aveau să sosească în capitală astăzi vineri la 5/18 maii, prin Vêroirova, cu un tren special, la orele 6 și 20 seara.

Fondul Iancu înaintea tablei reg. din Cluș. Precum se știe, tribunalul din Alba-Iulia, în procesul intentat dlui T. L. Albini, a adus sentința ca fondul să se confişce. Făcându-se apel la tabla regească din

Cluș, aceasta a schimbat sentința, declarând vinovat pe dl T. L. Albini și enunțiând să se confişce numai 400 fl., cari s'au colectat după ordinul de oprire al ministrului Perezel. Sentința aceasta s'a apelat la Curia regească din Budapesta. Fondul Iancu, administrat azi de Asociațiunea din Sibiu, se urea la aproape 5000 fl.

Despărțemintele Asociațiunii. *Despărțemintul Seliste*, prin presidentul dr. Calefariu și secretarul I. Hertia, publică concurs la 3 premii, primul de 20 coroane, al doile de 12, al treile de 8, pentru acele femei din raionul despărțemintului, care se vor distinge în cultivarea legumelor.

Conferență literară la Bacău. Dna Nelli Cornea, soția dlui Ioan Cornea, inginer în România, originari amândoi din părțile aradane, a ținut de curând o conferență literară în sala palatului municipal din Bacău, despre „Artă și patriotism“. Venitul s'a destinat pentru sporirea fondului milionului Ligei.

Memoria lui George Lazar. În ziua de St. George s'a celebrat la Avrig, locul nașterii lui George Lazar, parastas în amintirea nemuritorului dascăl care a întemeiat învățământul național în România. Cântările funebrele le-a executat corul compus din mai mulți teologi de la Sibiu. Seara aceiași au dat un concert bine reușit, al cărui program îl publicăram.

Arhiva statului în România. *Dl dr. D. Oneiul*, profesor la facultatea de litere din București, a fost numit subdirector al arhivelor statului.

Schimbare în politica Românilor din Bucovina. Ziarele politice anunță, că clubul dietal român din Bucovina a încheiat pact cu guvernatorul Bucovinei baronul Bourguignon, căruiu îi făcuse până acuma o opoziție atât de aprigă. După cum aflăm, baronul Bourguignon a făcut niște concesii Românilor în privința instrucțiunii naționale și a hotărât încetarea prigonirilor politice. Deputații dr. I. Flondor și dr. G. Popovici, sub cuvânt că n'au încredere în guvern, n'au semnat actul de împăcare. Nu vor face înse opoziție și vor sta în expectativă binevoitoare față de ceilalți deputați dietali români, până ce se vor vedea rezultatele acestei împăcări. Tot pentru acelaș scop se suspendă de-o-camdată și aparițiunea ziarului „Patria“ organul naționalist al Românilor din Bucovina.

România la expoziția din Paris. Pavilionul României este gata, atrăgând laudele cunoscătorilor și ale publicului. În jurul expoziției s'au recunoscut României 14 represintanți. Restaurantul românesc a fost inaugurat și pus la dispoziția publicului. El poate rivaliza cu stabilimentele de primul ordin în acest gen. Lăutarii vor sosi zilele acestea.

Maial la Năsăud. Tinerimea școlară de la gimnaziul superior fundațional din Năsăud aranjează duminică în 27 maii n. maial în grădina gimnaziului, iar în cas de timp nefavoritor în sala de gimnastică. Venitul e destinat pentru fondul de utensilii la gimnaziu. Începutul la 3 ore după miadăzi.

Avansările în armata comună și hoveșime. Cu ziua de 1 maii st. n. au fost înaintați în armata comună, între alții, și următorii Români: în infanterie au fost înaintați: La rangul de colonel: Teodor Fodor, locot. col. la reg. 44. La rangul de major, căpitanii el. I: Iosif Stoianel de la reg. 63 transferat la reg. 43, Alexandru Petri reg. bosn. 2, Mihail Se-

racin reg. 49. La rangul de căpitan cl. I. căpitanii de cl. II: Traian Băcilă reg. 43, Alexandru Velicica reg. 3 și George Domășnian reg. inf. 51. La rangul de căpitan cl. II, locotenenții: Vincențiu Beran reg. 86, Corneliu Cosgaria reg. 55, Victor Goglia reg. 97, George Nogga reg. 80, Vasilie Calbasă reg. 2 și Anton Petan reg. artil. 2. La rangul de locotenent, sublocotenenții: Mihail Nicula reg. 24, Camilo Balle reg. 1, Simeon Iancu reg. 47, Iosif Pernea reg. 89, Iosif Babușea reg. 75, Victor Buibaș reg. 85, Ioan Bărean reg. 79 și Alexandru Brăila reg. 69. Medic de stab. cl. I, a fost înaintat dr. Ioan Popp, medicșef la garnisoana din Brașov. Medic de regiment cl. I: Dr. Iacob Făgărășianu la reg. de inf. 37 și dr. George David reg. de drag. 1. Medic de regiment cl. II: Dr. Emil Pop. La honvețime: Majori au fost înaintați: căpitanul Teodor Papp reg. inf. 2 și căpitanul Alexandru Dorsan reg. hus. 8., de căpitanii cl. I, căpitanii de cl. II: Nicolaș Popovici reg. inf. 24, Cornel Nagy reg. inf. 27, Ladislau Magda reg. inf. 23 și la cavalerie Rogoz reg. hus. 5. La gendarmerie la rangul de sub-loc. a fost avansat asp. de oficer Ioan Rus.

Nou sat în Dobrogea. Grație activității dlui I. Nenitescu, la 1/14 maiu s'a inaugurat un nou sat românesc în fața Tulcei. Acest sat va cuprinde 98 familii din Moldova. Satul va purta numele „Regele Carol I”.

A murit: *Ecatarina Paguba n. Boșan*, soția dlui Vasile Paguba, jude la tribunalul r. din Arad,

la 10 maiu n. în etate de 50 ani; înmormântarea-i s'a făcut sâmbătă, pontificând archimandritul Aug. Hamsea, cu protosinceli Vas. Mangra și Ig. Pap, asistați de alți preoți. Părintele Hamsea a rostit o cuvântare funebrală emoționantă; iar corul semina-riștilor, sub conducerea profesorului Lugojan, a cântat foarte frumos; a fost de față toată societatea românească, în frunte cu PSSa episcopul Goldiș, precum și primarul, vicecomitele, jude și procurorii de la tribunal, cu numeroși avocați și alții din societatea maghiară. O deplânge soțul ei, fiica Hortensia măr. dr. Suceiu, fiul Virgil, părintii Moise Boșan, protopop în Arad și soția Iuliana n. Roxin, ginerele dr. Ioan Suceiu avocat, surorile ved. Hermina Ignat, Riza Ceonța, Aurelia Lazar, Silvia Abrudan, ved. Iulia Pinter, fratele Sever, pretor, cumnații Teodor Ceonța, profesor, George I. Lazar, avocat, Stefan Abrudan, jude regesc și nepoții Ionel Suceiu, Sabin și Vioara Ignat, Emil, Minerva și Felicia Ceonța, Ovid și Horațiu Lazar, Traian și Lucia Pinter.

Losuri pentru Casa Națională. La 31 maiu se vor sorti câștigurile loteriei pentru Casa Națională, care are să se clădească la Sibiu, la inițiativa luată de Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român. Fiind că până atunci nu mai sunt decât câteva zile, îndemnăm pe cetitorii noștri să grăbească a-și cumpăra losuri; aceste se află de vânzare la toate institutele românești de bani.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDÁS NR. 296 b.)

PRIMARIA COMUNEI BUCURESCI

Direcțiunea Comptabilității

SITUATIUNEA

Veniturilor comunale la 31 martie 1900 comparativ cu acelea din perioada corespunzătoare a anului 1898—1899

Capitolul	NATURA VENITURILOR	Evaluarea bugetară anuală 1899—1900	INCASĂRI		DIFERINȚE	
			1899—1900	1898—1899	Plus	Minus
I. Venituri ordinare						
1	Venituri directe	1440700	1084446 42	1106276 29		21829 87
2	„ indirecte (accise)	8177200	7661970 95	8101463 65		439492 70
3	„ din bunuri comunale	641500	638560 80	655911 95		27351 15
4	„ servicii comunale	1236500	1122691 —	1152405 36		29714 36
5	Subvențiuni	561252	535397 —	556572 —		21175
6	Contribuțiuni pentru drumuri	1615000	1325992 36	1375688 84		49694 48
II. Venituri extra-ordinare						
7	Venit. cu destinațiune specială	160875	142695 05	163706 90		21011 85
8	Diferite venituri	116000	152802 01	130112 31	22699 70	
9	Parte din excedentul banesc al exerc. 1898-1899	727613	727613 40	—	727613 40	*
—	Rămășițe din esercițiului închise	—	121978 64	146502 65		24524 01
	Total	14676640	13514159 63	13398639 95	750312 10	634793 42

Se certifică

Plus lei 115.519.68

p. Director C. Demetrescu.

p. Șeful biurolui scriptelor Zurcan.

* Parte din excedentul banesc al Exercițiului 1898—1899.